

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKÎ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

MATBAA ALANI

İÇ BLOK BİRLEŞTİRME 1

ANKARA 2006

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ 1	3
1. İPLİK DİKİŞİ	3
1.1. İplik Dikişiyile Dikilebilir İşler	3
1.2. İplik Dikişinde Kullanılan Malzemeler	3
1.2.1. İpler	3
1.2.2. Sicim ve Ekstafor	4
1.2.3. Tela	5
1.2.4. İğne	5
1.2.5. Kâğıt Presleri	6
1.3. Dikiş Tezgâhları	6
1.4. İplik Dikiş Yöntemleri	7
1.4.1. Broşlama ile İplik Dikiş	7
1.4.2. Düz İplik Dikiş	8
1.4.3. Ekstraforla Dikiş	8
1.4.4. Sicimle Dikiş	9
1.4.5. Atlamalı Dikiş	10
1.4.6. Zincir Dikiş	10
1.5. İplik Dikiş Hataları	12
UYGULAMA FAALİYETİ	14
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	18
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	20
2. BLOK İPLİK DİKİŞİ(SAPLAMALI DİKİŞ)	20
2.1 Blok İplik Dikiş ile Dikilebilir İşler	20
2.2. Kâğıt Matkapları	21
2.3. Matkap Uçları	23
2.4. Matkapların Kısımları	24
UYGULAMA FAALİYETİ	26
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	30
ÖĞRENME FAALİYETİ - 3	32
3.Çentik açarak iç blok birleştirme	32
3.1. Çentik Açarak Birleştirilecek İşler	32
3.2. 45 Derece Çentik Açılması	32
3.3. Dikiş	33
UYGULAMA FAALİYETİ	34
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	37
ÖĞRENME FAALİYETİ-4	39
4. TEL DİKİŞ MAKİNELERİ	39
4.1. Tel Zımbalar ve Tel Zımba Makineleri	39
4.2. Tel Dikişle Birleştirilecek İşler	41
4.3. Dikiş Teli Çeşitleri ve Ölçüleri	42
4.4. Forma Tel Dikiş	43
4.5. Blok Tel Dikiş	44

UYGULAMA FAALİYETİ.....	45
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	47
CEVAP ANAHTARLARI	51
ÖNERİLEN KAYNAKLAR.....	52
KAYNAKÇA	53

AÇIKLAMALAR

KOD	213GIM177
ALAN	Matbaa
DAL/MESLEK	Baskı sonrası Operatörlüğü
MODÜLÜN ADI	İç Blok Birleştirme
MODÜLÜN TANIMI	Bu modül iç blok birleştirme ile ilgili bilgileri ve becerileri içeren kendi kendine öğrenme materyalidir.
SÜRE	40\32+ 40\16
ÖN KOŞUL	Matbaa El İşlemleri modülünü almış olmak.
YETERLİK	İç blok birleştirme yapabilmek.
MODÜLÜN AMACI	Genel amaç Öğrenci gerekli ortam hazırlandığında sağlam ve bir hizada iç blok birleştirme işlemleri yapabilecektir. Amaçlar <ol style="list-style-type: none">1. Bir hizada ve sıkı dikilmiş formalardan oluşan iplik dikiş yapabileceksiniz.2. Sırtı ve başı aynı hizada sıkı blok (saplamalı) iplik dikiş yapabileceksiniz.3. Sırtı ve başı aynı hizada sıkı çentik açarak blok iplik dikiş yapabileceksiniz.4. İç bloğu kaydırmadan istenen noktadan tel dikiş yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Ciltleme atölyesi, işyeri vb. Donanım: İpler, sicim ve ekstraforlar, telalar, iğneler, kâğıt presleri, gırnap, iplik dikiş tezgâhı, kâğıt matkapları, matkap uçları, biz, çekiç, çivi testere, tutkal, fırça.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Her faaliyet sonrasında o faaliyetle ilgili değerlendirme soruları ile kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modül sonunda size ölçme aracı (uygulama, soru-cevap) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirecektir

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

İç blok birleştirme modülü ile küçük ciltleme aletlerini ve tekniklerini kullanarak iç blok birleştirme işlemini yapabileceksiniz. Fasikül halindeki bir kitabı iplik dikiş yöntemini kullanarak bir araya getirebileceksiniz. Tek tek sayfaları bir araya getirebilmek için saplamalı iplik dikiş yöntemini kullanacaksınız. Ya da aynı sayfaları, çentik açarak birleştireceksiniz. Kâğıt bloklarını tel dikiş makinesi kullanarak birleştirmeyi öğreneceksiniz. Bütün bunların tekniğine uygun olarak birleştirilmesini göreceksiniz ve uygulayabileceksiniz.

Matbaaya çalışmak için gelen çırakların mutlaka ilk uğradığı bölüm mücellithane, ilk yaptıkları iş ise tek yapraklı işlerin harmanı, toplanması ve birleştirilmesidir.

Kâğıtların tek tek olarak bir yerde durması zordur. Kitap ya da dergilerin, tek tek sayfalar halinde olduğunu düşünün. Hiç birisinin sayfalarına sahip olamayız, hepsi dağılır, toplaması zor olur. Bu modülde tek sayfalı işlerin blok haline getirilmesini uygulayarak öğreneceksiniz. Öğreneceğiniz yöntemler makine kullanılarak da yapılmaktadır. Fakat klasik ciltleme yapan yerler ile küçük cilt evleri hala bu yöntemi kullanmaktadır. Bu yöntemleri öğrenmeden makine ciltlemesini kavramanız zor olacaktır. Bu modül size mesleki el becerisini de kazandıracaktır.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Uygun ortam sağlandığında bir hizada ve sıkı dikilmiş formalardan oluşan iplik dikiş yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Çevrenizdeki cilt atölyelerine gezerek

- Ø İplik dikiş işlemini nasıl yapıyorlar, araştırınız.
- Ø İplik dikiş yaparken ne tür malzemeler kullanıyorlar, araştırınız.
- Ø İplik dikiş teknikleri nelerdir hangi yöntem ile iç blok birleştiriyorlar, araştırınız.

1. İPLİK DİKİŞİ

1.1. İplik Dikişiyle Dikilebilir İşler

Tabaka halinde basılan işler kırım makinelerinde kırılarak forma haline gelir. Formalar, çeşitli yöntemlerle birleştirilerek kitap, broşür, mecmua vb. haline gelirler. İplik dikiş yöntemi de bunlardan biridir. Formalar numaralar üst üste gelecek biçimde iplik dikiş yöntemi ile dikilir. Ayrıca ajanda, fihrist gibi işler de iplik dikiş yöntemi ile birleştirilir.

1.2. İplik Dikişinde Kullanılan Malzemeler

1.2.1. İpler

İplik dikiş yöntemi ile dikilen işler uzun süre kalıcıdır. Eski eserleri incelediğimizde tamamında iplik kullanılmıştır. Bazılarında ipek, bazılarında keten ve kenevirden yapılmış iplikler kullanılmıştır. Günümüz teknolojisinde ise daha çok naylon iplikler kullanılmaktadır. Naylon iplerin kullanılma nedeni sağlam ve ucuz olmalarındandır. Fakat uzun vadede dayanıklılığı ipek iplik kadar değildir. İpek iplikler sanatsal değeri olan, tamir edilecek eski ciltlerde veya klasik ciltlerde kullanılmaktadır. Naylon iplikler sanayide, el tezgâhlarından çok iplik dikiş makinelerinde kullanılmaktadır. Sağlam ve zor kopması nedeni ile de tercih sebebidir.

Resim1.1: Naylon ve pamuklu iplik çeşitleri

1.2.2. Sicim ve Ekstrafor

Sicim: İplik dikiş tezgâhında gergi ipi olarak kullanılır. Formalar bunlarla dikilir. Formaları bir arada tutan iplerdir. Sicim, keten ve kenevirden yapılır, diğer iplerden kalın bükümlüdür. Sarı renktedir. Keten ve kenevir bitkilerinin sapından yapılır. Çok sağlam ve dayanıklı iplerdir. Yüzyıllar boyu klasik ciltcilikte kullanılmıştır.

Resim 1.2: Ketenden yapılmış bir sicim yumağı

Ekstrafor: Pamuktan, kumaş gibi örülen, 1-2 cm genişliği olan şerit dokumalardır. Bunlar da sicimler gibi gergi ipi olarak kullanılır.

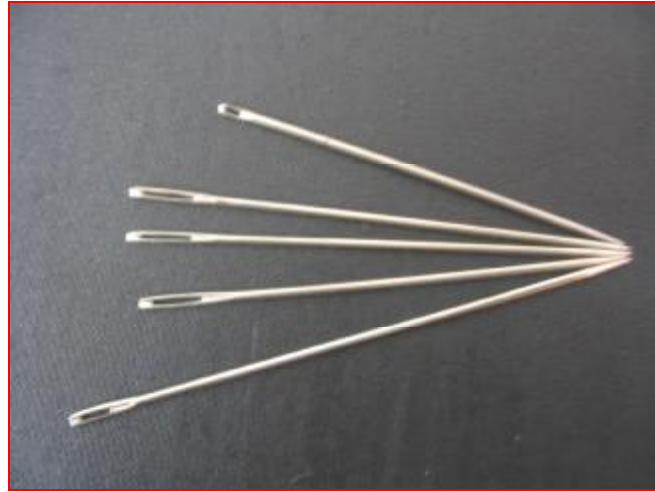
Resim1.3: Ekstraforlar

1.2.3. Tela

Amerikan bezinin ince dokunmuş hali veya sargı bezinin kalın dokunmuş hali arasında beyaz bir kumaştır. Kumaş kolalanmıştır. Ayrıca terzilerin gömlek yakalarını dik tutmak için kullandıkları kumaştır. İplik dikiş işlemi yapıldıktan sonra kâğıt bloğunun sırtına(dikilmiş yer)yapıştırılır. Cilt bloğunun sert durmasını sağlar.

1.2.4. İğne

İplik dikiş yaparken iplik iğneye takılır ve formaları delip ipliğin formalar arasında rahat dolaşmasını sağlar. İplerin kolay geçmesi ve elde rahat çalışması açısından genellikle yorgan iğnesi tabir edilen 7-10 cm uzunluğunda büyük iğneler kullanılır.

Resim1.4: Çeşitli büyüklükte yorgan iğneleri

1.2.5. Kâğıt Presleri

Kâğıt blokları forma halinde katlandıklarında sırt kısımları tamamen bastırılmış, düz olmayabilir. Bu tür formaların dikilmeden önce düzeltilmesi gerekebilir. Ya da kâğıt bloğunun dikildikten sonra düzelmesi için kâğıt preslerine konularak düzgün hale gelmesi sağlanır. Çeşitli ebatlarda ve şekillerde kâğıt presleri vardır. İşletmeler kendilerine en uygun presi iş kapasitelerine ve iş ebatlarına göre seçer.

Resim 1.5:Çeşitli kâğıt presleri

1.3. Dikiş Tezgâhları

İplik dikişi yönteminde birden fazla kitap arka arkaya dikilecekse iplik dikiş tezgâhları kullanılır. Dikilmiş kitapları bir yerde tutar. Formalar dağılmaz toplu durur. İplik dikiş tezgâhında formaların konulacağı tabla biçiminde bir yer ile ekstraforun veya sicimin geçirilip bağlandıkları yer olarak iki kısımdan oluşurlar.

Resim 1.6: Basit çıtalarla çakılmış bir iplik dikiş tezgahı

Resim 1.7: Ergonomik iplik dikiş tezgahı

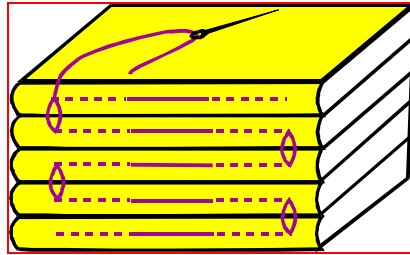

Resim 1.8: Yarı mekanik iplik dikiş tezgahı

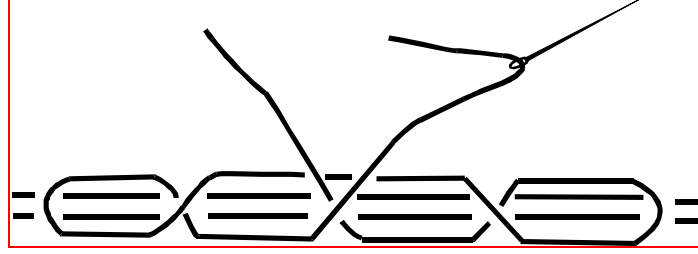
1.4. İplik Dikişi Yöntemleri

1.4.1. Broşlama ile İplik Dikiş

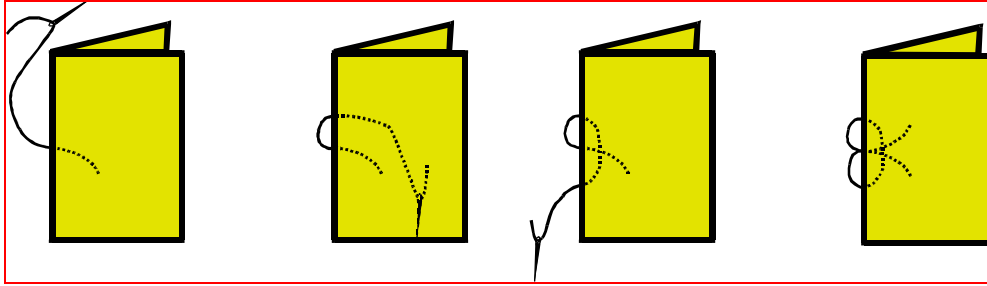
Formaları bant veya sicim kullanmadan birleştirme tekniğidir. Makine ile ciltlemede bu teknik kullanılır. Yalnız makinede ip yerine tel dikişi kullanılır. Broşlama tekniği iplik dikişi yönteminden daha az dayanıklıdır. Tel zamanla küflenir ve kitabın sırtını bozar. Bağlantı yerlerinden kopabilir. Bu yüzden kalın ve ağır kitapların ciltlemesinde kullanılmaz.

Şekil 1.1: Broşlama tekniği ile ciltlenmiş bir kitap

Şekil 1.2:Broşlama tekniği dikiş şeması

Şekil 1.3: Örnek bir broşlama

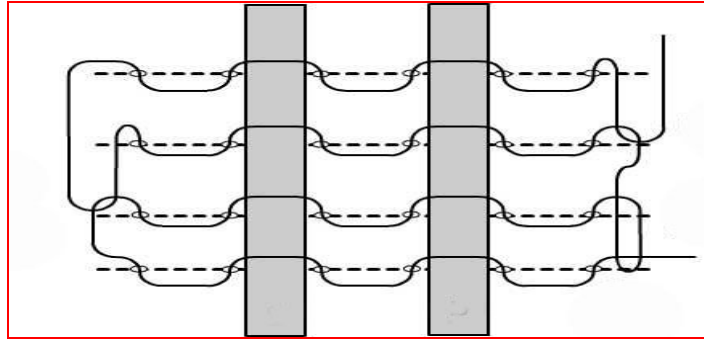
1.4.2. Düz İplik Dikişi

1.4.3. Ekstraforla Dikiş

Dikiş tezgâhının sicim takılan yerine ekstrafor takılır. Ekstraforun bir cm genişliğinde dokunmuş bir kumaş olduğunu daha önce öğrenmiştik. İplik dikiş tezgâhına ekstrafor düzgün ve gergin olarak bağlanmalıdır. Ekstraforla dikiş işlemi bantlı iplik dikiş olarak adlandırılmaktadır. Günümüz çitçiliğinde sicimden daha çok kullanılmaktadır. Pratik olması yanında sırt kısımda bir kalınlık yaratmaz, bu da sert kapak kitabın üst kapağı mukavvalı yer) takıldığında sırt tam olarak cilde temas eder ve cildin açılması ve kapanması kolay olur. Fakat klasik ciltlemede kullanılan sicim ile dikiş daha dayanıklıdır 1400'lü yıllarda ciltlenmiş bir cildin hala kullanılır olması bu ciltlemeye örnek gösterilebilir. İplik dikiş tezgâhında yapıldığı kadar pratik olarak elle de yapılabilir.

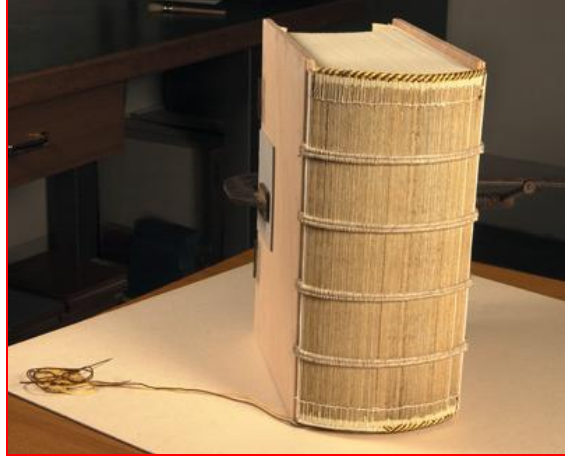
Resim 1.9: İplik dikişi tezgahında yapılan ekstrafor (bantlı)dikiş yöntemi

Şekil 1.4: Ekstraforlu(bantlı) dikişin şematik olarak görünüşü

1.4.4. Sicimle Dikiş

Ekstrafor yerine sicim kullanılarak yapılan ciltlemeye denir. Özelliği sırtta belli bir kalınlık yapmasıdır. Sert kapak hazırlanırken bu kalınlığa dikkat edilmelidir. Bu kalınlığa göre cilt sırttan biçimlendirmelidir.

Resim 1.10: Sicim ile ciltlenmiş, kapağı takılmamış bir cilt

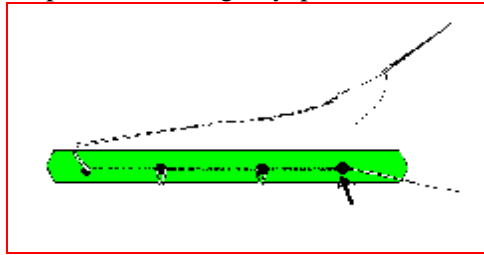
Cilt tezgâhına tek sicim takıldığı gibi yan yana iki sicim de takılabilmektedir. Bu tür işlemler cilde dayanıklılık sağlaması yanında güzel bir görünüm de vermektedir

1.4.5. Atlamalı Dikiş

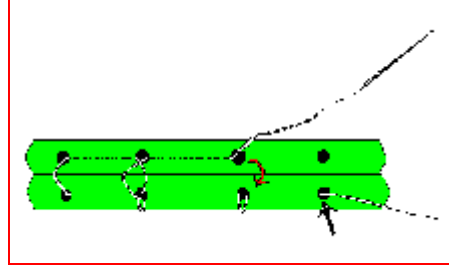
Bazen formalar ince kâğıttan veya yarım forma (8 sayfa) olabilir Bu tür durumlarda yapılacak en anlamlı dikiş atlamalı dikiş yöntemidir. Atlamalı dikiş yönteminde her forma tek tek dikilmez. Formalar ikişerli dikilirler. İki forma bir forma imiş gibi dikilir. Birinci formanın ilk deliğinden sonra ikinci formanın içinden girilir. İkinci formadan çıkıp birinci formaya girilir. Düğüm atılarak iki formaya bir forma kadar zaman ve ip harcanarak dikiş yapılmış olur. Ancak bu dikiş tekniği ince formalarda yarar sağlar. Kalın formalar bu teknikle dikilirse sağlam olmaz.

1.4.6. Zincir Dikiş

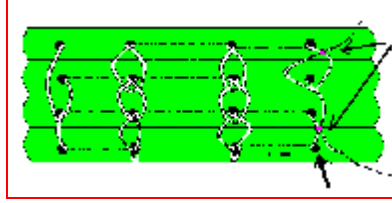
Bu dikiş tekniğinde sicim ve ekstrafor kullanılmaz. Sadece iplik kullanılır. İplik, formalar arasından geçerken tıpkı zincir örerek gibi yapılmaktadır.

Şekil1.5: Birinci formadan ipliğin geçişi

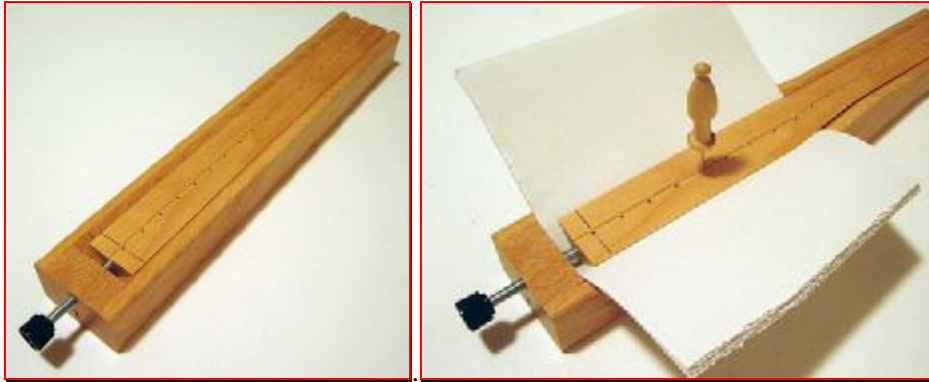

Şekil 1.6: İkinci formadan ipin geçişi ve zincirin başlangıcı

Şekil 1.7: Formalardan ipin geçişi ve zincirin ortaya çıkışı

Formaların dikilebilmesi için önce sırtından kalem ile yer belirlenir. Belirlenen yer testere ile kesilir. Bu yöntem dışında, formaların dikilecek yerlerini belirlemede sırtına delik delmekte mümkündür. Biz yardımı ile önce delik delinip sonra dikiş yapılabilir. Bunun için özel yapılmış aletler vardır. Bu aletler sayesinde testere ile kesmeye gerek kalmaz.

Resim 1.10: Biz ve delme aleti ile porma sırtına delik delme işlemini kolaylaştıran uygulama

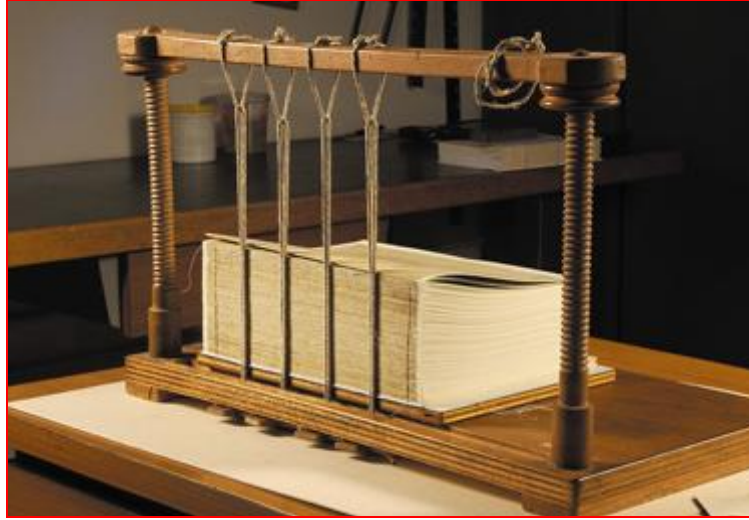
Esnek dikiş: Sicimle dikiş yöntemlerindedir. Sicimlerin etrafından geçilerek dikilir. Yan yana ikili sicim takıldığında sicimlerin arasından geçerek cildin hem sağlam, hem de sırtının sert durmasını sağlar. Kalın olan ciltlerde, sayfa sayısı çok olan ansiklopedi gibi işlerde tercih edilir.

Resim 1.11: Esnek dikiş tekniği ile dikilen bir kitap

Şekil 1.8: Esnek dikişin iplik geçme şekli

Resim 1.12: Esnek dikişin bitmiş hali

1.5. İplik Dikiş Hataları

Fasikül veya kitap formları sıraya sokulmamış olabilir. Ciltlemeye başlamadan önce fasikül numaraları sıraya sokulmalı ve kitap haline getirdikten sonra ters çevrilerek ciltleme işlemine başlanmalıdır.

Dikiş tezgâhı üzerine takılan gergi ipi gevşek olabilir. Dikiş tezgâhı hazırlanırken gergi ipinin sıkı olmasına dikkat edilir. Eğer gergin olmaz ise fasiküller arası gergin durmayabilir.

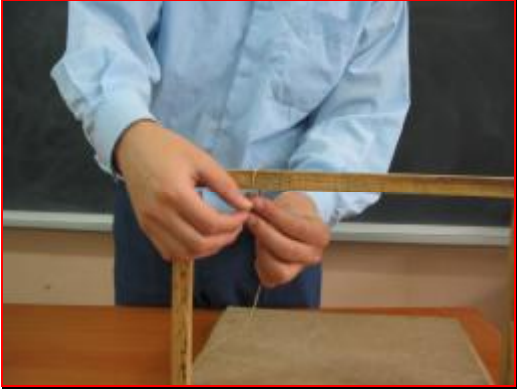
Dikiş sırasında ip gerdirilmeden dikilmiş olabilir. Dikiş için kullanılan ip, her fasikül dikildikten sonra gerdirilerek düğüm atılmalıdır. Eğer düğüm gergin atılmazsa fasikül araları gevşek kalır. Bu da cildin düzgün durmasını engeller.

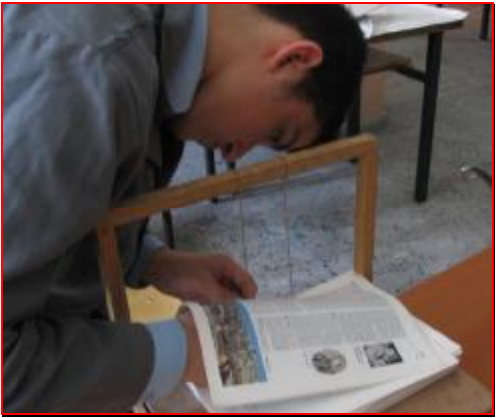
Dikiş sırasında iğne fasiküllerin işaretlenmiş yerlerinden geçmemiş olabilir İğnenin fasiküllerin işaretlenmiş veya testere ile çentik açılmış yerlerinden geçmesi gerekir. Eğer geçmez ise fasiküller aynı sırada durmazlar sağa sola kayarlar. Bunu engellemek için fasiküllerin işaretlenmiş yerinden dikilmelidir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Sicimli dikişin yapılması.

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>Ø Dikilecek formaların kapak tellerini sökünüz</p> 	<p>Ø Eliniz temiz değilse yıkayınız.</p> <p>Ø Temiz bir masanın üzerinde çalışınız.</p> <p>Ø Füsikül halinde gelmiş olan işler varsa bunların kapaklarını ve tellerini, sırtı yırtmadan tel çıkarma makası kullanarak itina ile çıkarınız.</p>
<p>Ø Formaların sırtını ezilmesi için presleyiniz.</p>	<p>Ø Formaları ya da fasikülleri düzgün toplayınız.</p> <p>Ø Presin vidalı kısmını, formalar girecek kadar açınız.</p> <p>Ø Presi yavaş yavaş kapatınız.</p> <p>Ø Pres inerken elinizi presin altına sokmayınız.</p> <p>Ø Formaların pres içinde dağılmamasına özen gösteriniz.</p>
<p>Ø Formaları numaralarına göre sıraya koyunuz.</p>	<p>Ø Formaları, sayfa numaralarına göre sıraya sokunuz.</p> <p>Ø Formaların iç kâğıtları katlanmış mı diye kontrol ediniz.</p>
<p>Ø Formaları gergi ipi sayısına göre sırtını ölçerek işaretleyiniz.</p>	<p>Ø Formaların boyu 25 cm ise iki adet gergi ipi yeterlidir.</p>

	
<p>Ø Kâğıt bloğun işaretlenen yerini testere yardımı ile istenilen ölçüde kesiniz.</p> 	<p>Ø Gerçi ipinin geçebileceği kadar testere ile formaları kesiniz.</p> <p>(Gerçi ipi geçiş yeri)</p> <p>Formaları çok kesmeyiniz. Ölçüsünde kesiniz.</p>
<p>Ø İplik dikiş tezgâhına sicimi bağlayınız.</p> 	<p>Gergin olmasına dikkat ediniz.</p>
<p>Ø Formaları sırası ile gergin olarak dikiş.</p>	<p>Ø Dikişe en son formadan başlayarak dikiş.</p> <p>Ø Formalar arasından geçen ipliğin gergin olmasına dikkat ediniz.</p>

- Ø Formaları bir hizada dikmek için işaretlenen yerden dikiş.
- Ø Fazla kesilen ipler döner ve bir yere takılarak kopar. Bunun için ipi 7-8 forma uzunluğu kadar kesiniz.
- Ø Bağlantı yerlerinde düğüm atmadan önce, ipi forma sırtına paralel olacak şekilde çekerek bağlayınız.

	
<p>Ø Tezgâhtan iplik dikişi yapılmış kitabı çıkarınız.</p> 	<p>Ø Aynı tezgâhta birden fazla kitap dikilecekse her kitap arasına 2cm' lik bir tahta plaka koyunuz.</p> <p>Ø Dikme işlemi bittikten sonra gergi iplerini kenarlardan 2cm fazla kesiniz.</p>
<p>Ø Kitap bloğunun sırtını düzelttikten sonra tutkallayınız.</p>	<p>Ø Tutkal yaparken üzerinize tutkal sıçramamasına dikkat ediniz veya önlük giyiniz.</p> <p>Ø Fırçayı ortadan kenarlara doğru sürünüz</p> <p>Ø Fırçaya yeteri kadar tutkal alınız.</p> <p>Ø Kitabın kuruması için üzerine bir ağırlık koyarak ya da kitabı prese koyarak bekletiniz.</p>

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER

Boşluk Doldurmalı Test

1. İplik dikiş yönteminde gergi ipi olarak ve kullanılmaktadır.
2. Klasik ciltlerde gergi ipi olarak kullanılmıştır.
3. Pamuktan kumaş gibi örülen 1-2 cm genişliği olan şerit dokumalara denir.
4. Kitap blokları dikildikten sonra düzelmesi için konulmalıdır.
5. Klasik ciltlerdeip ile formalar dikilmiştir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı modül sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz.

Ölçme sorularındaki yanlış cevaplarınızı tekrar ederek, araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayınız.

PERFORMANS DEĞERLENDİRME

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız becerileri aşağıdaki tablo doğrultusunda ölçünüz.

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	EVET	HAYIR
İşe uygun iplik dikiş tezgahı seçtiniz mi?		
Gergi ipini forma boyu hesaplamasına göre gergin bir biçimde yerleştirdiniz mi?		
Varsa fasiküllerin tellerini söküp kapaklarını çıkarttınız mı?		
Formaları sıraya sokup preslediniz mi?		
İşe uygun ip seçtiniz mi?		
Formaları ölçüye göre sırttan işaretleyip testere ile sicim geçecek kadar kestiniz mi?		
Formaları sondan başlayarak dikiş tekniğine göre gergin ve sırası ile diktiniz mi?		
Dikilmiş kitap bloğunu tezgahtan çıkardınız mı?		
Gergi ipini 2cm fazla kestiniz mi?		
Düzgün olarak presleyip sırtı tutkalladınız mı ?		

DEĞERLENDİRME

Faaliyet değerlendirmeniz sonucunda hayır cevabı verdiğiniz işlemleri tekrar ediniz. Tüm işlemleri başarıyla tamamladıysanız bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Uygun ortam sağlandığında aynı ölçülerde kesilerek hizalanmış kâğıt bloklarına iplik dikiş yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

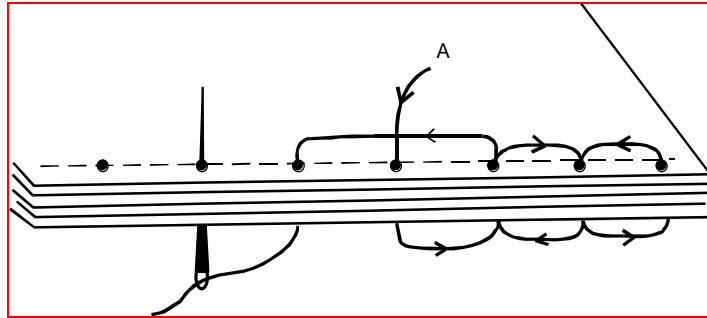
- Ø Çevrenizdeki cilt atölyelerini gezerek kâğıtların nasıl kesildiğini araştırınız.
- Ø Atölyelerdeki matkapların çeşitlerini ve görevlerini araştırınız, bu bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. BLOK İPLİK DİKİŞİ(SAPLAMALI DİKİŞ)

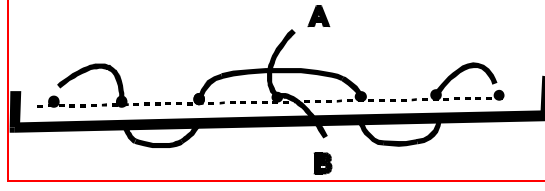
2.1 Blok İplik Dikiş ile Dikilebilir İşler

Kâğıt blokları her zaman forma halinde olmayabilir. Bazen tek sayfalı işlerin ciltlenmesi gerekir. Tek tek sayfalı işlerin kâğıt bloğunu bir araya getirmek için kullanılan yöntemlerden biri de saplamalı dikiş yöntemidir. A4 tabir edilen, 210*297 mm ebadındaki kâğıt bloğunu birleştirmek için tercih edilen bir yöntemdir. Fotokopileri, ders notlarını kolaylıkla birleştirmek mümkündür.

Saplama yöntemi, kâğıt bloğunun toplanarak üstten biz ile delinmesi ve delinen yerlerden ip geçirilmesi sonucu yapılan ciltlemedir. Fakat daha sonraları matkap ile delinen kâğıt blokları arasından ip geçirilerek yapılmıştır. Matkap kullanarak yapılan saplama dikişler biraz daha profesyonel işi, biz ile delinip yapılan ciltler ise amatör işi olarak sınıflandırılabilir.

Şekil 2.1: Saplama ile yapılan bir cildin iplik geçirme yöntemi

Şekil 2.2: Saplama ile yapılan başka bir cildin iplik geçirme yöntemi

Resim 2.1: Basit bir saplamalı iplik dikiş yapımı

2.2. Kâğıt Matkapları

Blok iplik dikiş yapabilmek için kâğıt bloğunun delinmesi gerekmektedir. Bu delme işlemini kolaylaştırmak için kâğıt bloğunu delen kâğıt matkapları vardır. Küçük cilt atölyelerinde tek delik delen kâğıt matkapları vardır. Büyük işletmelerde ise kağıt bloğuna aynı anda 2-4 delik delebilen kağıt matkapları vardır. İşletmelerin iş kapasitelerine göre makineler kullanılmaktadır. Ayrıca el matkapları ile de kâğıt blokları delinmektedir. Ancak bu profesyonelce bir yaklaşım değildir. Mücellithanelerde el matkabı ile çalışılmaz

Resim 2.2: El matkabı ile kâğıt bloğunun delinmesi

Resim 2.3: Tek kafalı bir kağıt delme matkapları

Resim 2.4:Kağıt delme makineleri

OTOMATİK KAĞIT DELME MAKİNESİ TEKNİK ÖZELLİKLERİ

Kafa âdeti	1-2
Kâğıt istif yüksekliği (mak mm)	60
Yükleme genişliği (mm)	480
Yükleme derinliği (mm)	108
Matkap ucu çapı (mm)	2-35
Delme kafası mesafesi (mm)	45-120

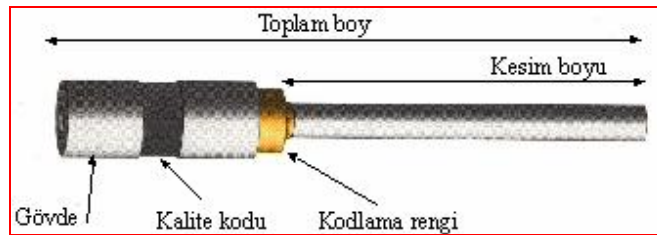
Kafa adeti	1-6
Kağıt istif yüksekliği (mak.mm)	60
Yükleme genişliği (mm)	460
Yükleme derinliği (mm)	270
Matkap ucu çapı (mm)	2-20
Delme kafası mesafesi (mm)	19-425

2.3. Matkap Uçları

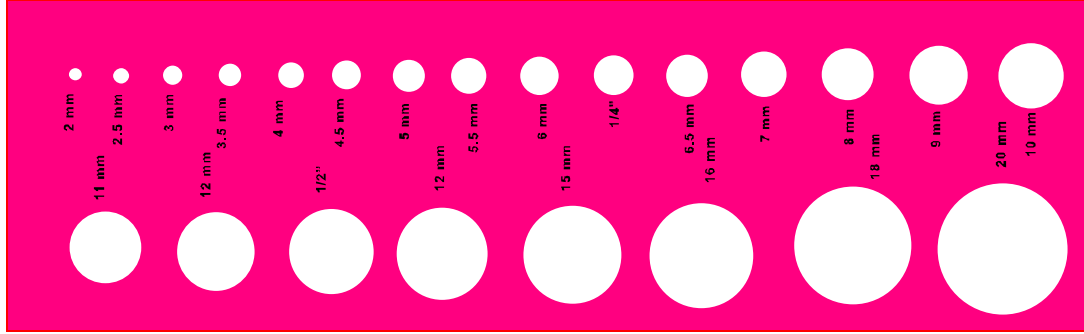
Mücellithanede kullanılan matkap uçlarının içi deliktir. Kâğıt kesildiğinde, kağıt kırıntıları matkap ucundaki delikten geçerek matkap makinesinin içinde bulunan bir haznede toplanır. Matkap uçları delinecek olan malzemeye göre değişir. Sert malzemeler için (plastik, kauçuk, kumaş selefönlü karton, folyo kâğıt) daha dayanıklı olan teflon kaplanmış matkap ucu kullanılır. HD(High density)tipi matkap uçları yüksek yoğunlukta olan yüzeyi lamine edilmiş (sertleştirilmiş) kâğıtların delinmesinde kullanılır. Type I tipi matkap uçları ise genelde ince kâğıtlarda kullanılmaktadır. Matkap uçlarının her birinde ayrıca gövde üzerinde renk vardır. Bu renklerden de matkap ucunun kalitesini anlayabiliriz. Type I tipi matkap ucu için sarı renk kullanılır. HD Tipi matkap ucu için yeşil renk kullanılmıştır. Teflon matkap uçlarının rengi ise laciverttir. Teflon matkap uçları kolaylıkla diğerlerinden ayrılabilir. Çünkü üzeri teflon maddesi ile kaplanmıştır.

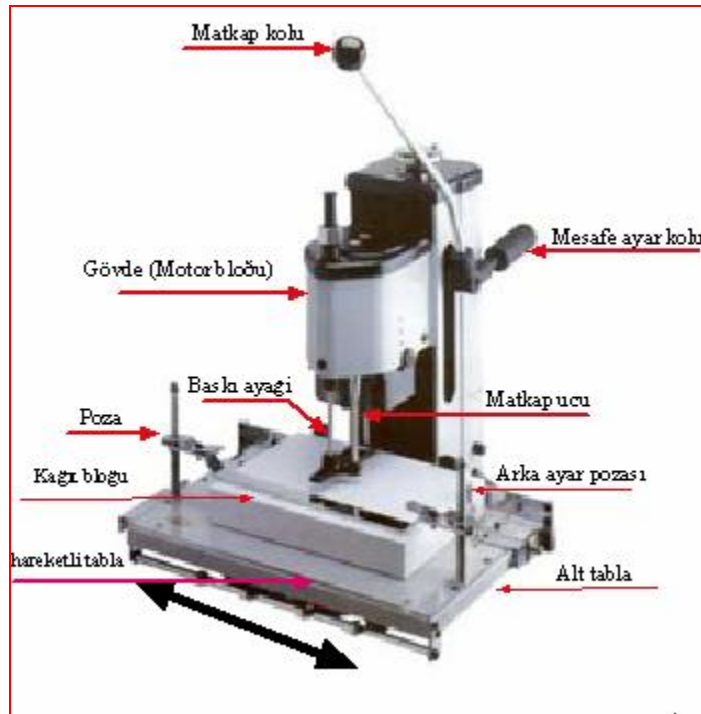
Resim 2.5: Çeşitli matkap uçları

Resim2.6: Bir matkap ucunun bölümler

Şekil 2.3: Çeşitli matkap uçları ile delinmiş karton

Resim 2.7: Matkabin kısımları

2.4. Matkapların Kısımları

Matkap kolu: Aşağıya doğru bastırıldığında gövdeyi aşağıya doğru hareket ettirir ve matkap ucu yardımı ile kâğıt bloğu delinir.

Gövde (motor bloğu): Üzerinde motor bulunan gövde sayesinde matkap dönme hareketini gerçekleştirir. Bu hareket matkaba bağlı olan matkap ucunu döndürür. Matkabin hızı motorun gücü ile ilgili olarak hızlı ya da yavaş devirde döner.

Mesafe ayar kolu: Kâğıt blokları bazen ince bazen kalın olabilir. Bu kalınlığı mesafe ayar kolu ile ayarlamak mümkündür. Mesafe ayar kolu, matkap kolu basıldığında alt tablada

bulunan plastik kısma kadar olan mesafe ile eşit olmalıdır. Kola ne kadar basılırsa basılsın alt tabladaki plastik kısımdan daha aşağıya gitmemelidir. Aksi takdirde matkap plastiği delip altında bulunan tablanın metaline sürtebilir ve matkabın ucu bozulabilir.

Baskı ayağı: Kâğıt bloğunun kaymaması için matkap ucu ile beraber çalışan pabuç biçiminde yaylı bir mekanizmadır. Baskı kolu çekildiğinde aynı anda hareket eder. Kâğıt bloğuna gelince yaylı mekanizma sayesinde daha aşağıya inmez ve kâğıt bloğunu sıkıştırır.

Pozalar: Kâğıtların delinme yerlerini ayarlayan iki adet poza sistemi vardır. Kâğıt bloğunun sırt mesafesinin deliğini ayarlamak için arka ayar pozası; kâğıt bloğunun baş ve etek kısımlarındaki delikleri ayarlamak için ise yan ayar pozası kullanılmaktadır. Delinecek kâğıt bloğu için önce arka ayar pozası, sonra yan ayar pozası ayarlanır.

Matkap ucu: Delinecek deliğin çapına göre değişen matkap uçları vardır. Delinecek kâğıt bloğunun delik çapına uygun olan matkap ucu makineye takılır. Yalnız hangi tür malzeme delinecekse ona uygun olan matkap ucu takılır.

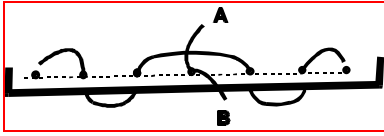
Kâğıt bloğu: Delme işlemi yapılacak kâğıt bloğudur. Makine özelliklerine göre kaç cm delme kapasitesi varsa o kadar kâğıt makinenin tablasına konup delme işlemi yapılmalıdır.

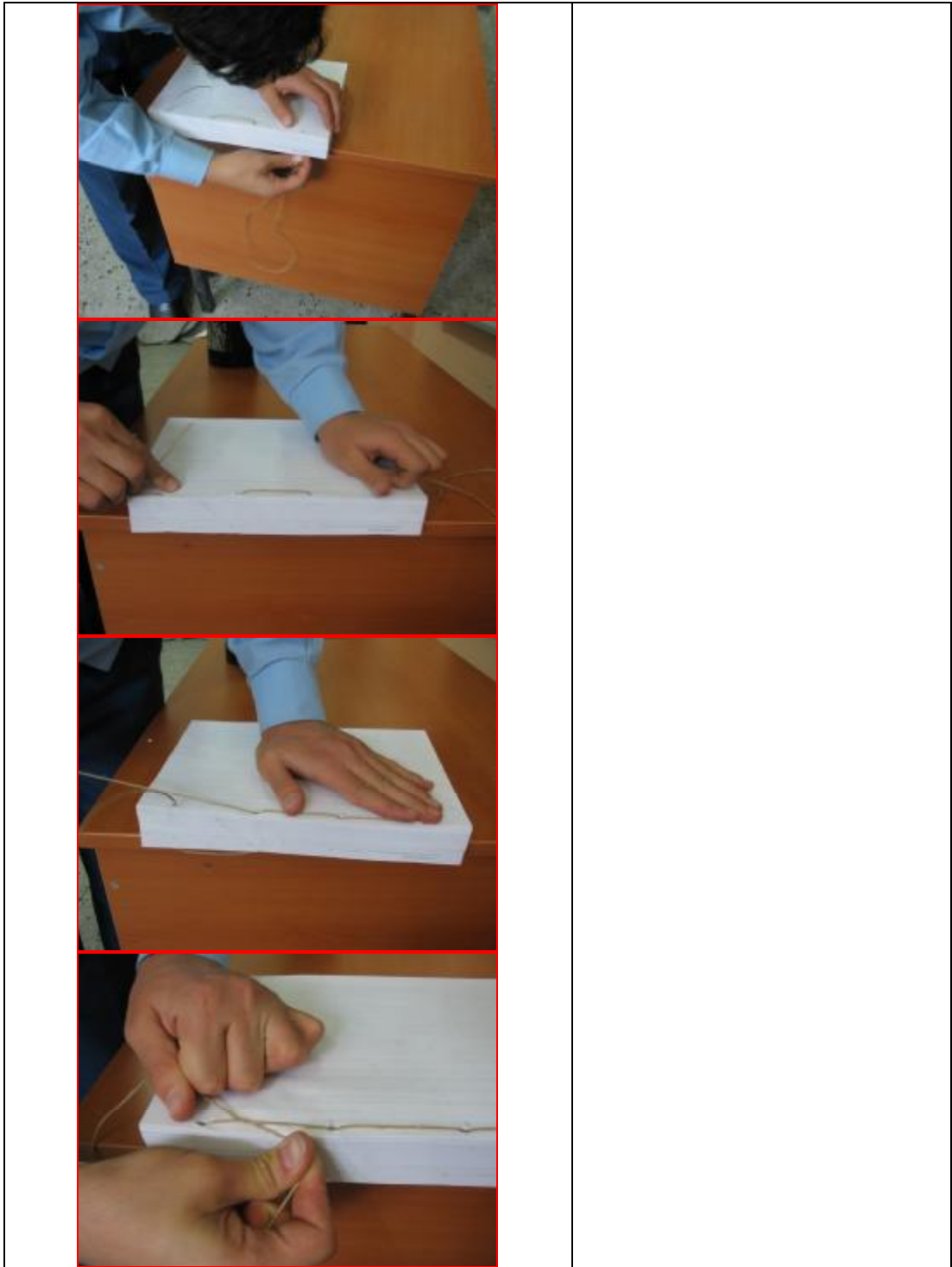
Alt tabla: Makineyi ayakta tutan alt tabladır. Kâğıt bloğu alt tabla üzerine konularak pozalardan ayar yapılır ve matkap koluna basılarak kâğıt bloğunun delinmesi sağlanır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Blok iplik dikiş uygulaması.

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>Ø Blok iplik dikiş yapılacak kâğıdı toplayınız.</p> 	<p>Ø Matbaa El İşlemleri modülünde olduğu gibi havalandırarak kâğıdı pozasına toplayınız.</p> <p>Ø Kâğıtların kirlenmemesi için toplamadan önce elinizi yıkayınız.</p> <p>Ø Toplama işlemini sert, düz ve temiz bir masada yapınız</p>
<p>Ø İşe göre matkabın arka ve yan pozasını ayarlayınız</p> 	<p>Ø Delinecek yeri önceden kalem ile kâğıt bloğunun en üst kâğıdına işaretleyiniz.</p> <p>Ø Delinecek materyal için matkap ucunu seçiniz ve takınız (matkap uçları konusuna bakınız).</p> <p>Ø Arka pozayı ayarlayınız.</p> <p>Ø Yan pozayı ayarlayınız.</p> <p>Ø Pozaları iyi sıkıştırdığınızdan emin olunuz.</p> <p>Ø Kâğıt bloğu kalınlığına göre baskı kol mesafesini ayarlayınız.</p> <p>Ø Gerekliyse matkap devrini ayarlayınız.</p>
<p>Ø Kâğıt bloğunu daha önce işaretlemiş olduğunuz yerlerden deliniz.</p>	<p>Ø Delme işlemi sırasında kâğıt bloğunu düzgün tutunuz.</p> <p>Ø Matkap kolunu hızla indirmeyiniz. Yavaşça ve matkap ucunun kâğıdı deldiğini görerek kolu bastırınız.</p> <p>Ø Matkap ucunu zorlayacak kadar fazla kâğıt ile çalışmayınız.</p>

	<p>Ø Pozaları iyi kullanınız.</p>
<p>Ø Delinmiş kâğıt bloğu arasından sicimi geçiriniz.</p> 	<p>Ø Biz ile delinip saplama yapılacaksa naylon iplik kullanınız</p> <p>Ø Matkap ile delinmiş kâğıt bloklarında sicim kullanınız.</p> <p>Ø Sicimi kâğıt bloğunun uzunluğunun üç katı kadar kesiniz.</p> <p>Ø Sol baştan başlayarak atlan üsten geçiriniz.</p> <p>Ø Kâğıt bloğunu kaydırmadan tutunuz.</p>
<p>Ø Kâğıt bloğunu sicim ile dikiş.</p> 	 <p>Şekilde görüldüğü yöntemle sicimi geçiriniz En son, sicimi gergin bir biçimde sağlam düğümleyiniz.</p>

	
<p>Ø Kâğıt bloğunu tutkallayınız.</p> 	<p>Ø Kâğıt bloğunun sırtına düzgün bir biçimde tutkal sürünüz. Ø Tutkalı ortadan başlayarak yanlara doğru sürünüz. Ø Kuruma süresi içinde üzerine bir ağırlık koyunuz.</p>

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER

Boşluk doldurma Testi

Aşağıdaki sorularda boş kısımları doğru cevap ile doldurunuz.

1. A4 ebadındaki tek sayfalı kağıt bloklarını birleştirmek için üstten delerek iplik geçirme yöntemine..... denir.
2. Saplamalı dikişte deliklerin delinmesi için kullanılan alete denir.
3. Sert malzemelerin delinmesi için (plastik, kauçuk, kumaş) kullanılan matkap ucunadenir.
4. Yüksek yoğunlukta olan, yüzeyi lamine edilmiş (sertleştirilmiş) kağıtların delinmesindematkap uçları kullanılır.
5. Kağıt matkaplarında kağıt bloğunun düzgün durması ve işaretlenen yerden delmesi için toplanmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı modül sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz.

Ölçme sorularındaki yanlış cevaplarınızı tekrar ederek, araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayınız.

PERFORMANS DEĞERLENDİRME

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız becerileri aşağıdaki tablo doğrultusunda ölçünüz.

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	EVET	HAYIR
Kâğıt bloğunu pozasına göre topladınız mı?		
Kâğıt bloğunun delinecek yerini işaretlediniz mi?		
Kâğıt bloğunun delinecek yerlerine göre matkabın pozasını ayarladınız mı?		
Kâğıt bloğunu hiç kaydırmadan istenilen yerlerden deldiniz mi?		
Delinen kâğıt bloğuna istenilen iplik geçirme yöntemine göre ipli geçirip sıkıca bağladınız mı?		
Kâğıt bloğunu yöntemine göre tutkallayıp düzgün bir biçimde kuruması için preslediniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Faaliyet değerlendirmeniz sonucunda hayırı işaretlediğiniz işlemleri tekrar ediniz. Tüm işlemleri başarıyla tamamladıysanız bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Gerekli ortam hazırlandığında çentik açarak iç blok birleştirme yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ø Çevrenizdeki cilt atölyelerini gezerek çentik açarak iç blok birleştirme yapıyorlar mı araştırınız.
- Ø Çentik açarken hangi malzemeleri kullanıyorlar, araştırınız.

3.ÇENTİK AÇARAK İÇ BLOK BİRLEŞTİRME

3.1. Çentik Açarak Birleştirilecek İşler

Birleştirilecek kâğıt bloğunun, fotokopi kâğıdı, ders notları gibi tek tek sayfalar halinde olması gerekmektedir.

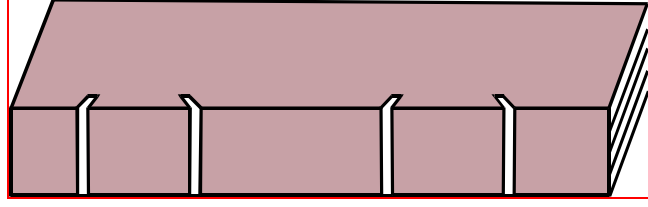
3.2. 45 Derece Çentik Açılması

Birleştirilecek olan kâğıt bloğu düzgün bir şekilde toplanır, gerekiyorsa tahta işkence ile sıkılır.

Resim3.1: Çeşitli tahta işkenceler

Kesilecek olan yerler işaretlenir. Testere ile kâğıdın sırtı 45 derece açı ile düzgün bir biçimde 3 mm kadar kesilir. Kesilen yerler biri birilerine bakacak biçimde kesilmelidir.

Şekil3.1: Çentik açılmış bir kâğıt bloğu

Resim 3.2: Testere ile kâğıt bloğunun 45 derece kesilmesi

3.3. Dikiş

Çentik açılmış bir kâğıt bloğunun dikilmesi için naylon ip veya sicim kullanılmalıdır. Sicim, tutkalı daha iyi tuttuğu için sicim tercih edilmelidir. Sicim, kâğıt bloğunun 2-3 katı uzunlukta kesilerek çentik açılan yerden kâğıt bloğunun sırtına sarılır. Sarılma teknikleri alt üst - alt üst şekilde yapılmalıdır. Tutkallama sırasında ortadan yanlara doğru tutkallanmalı, fırçaya fazla tutkal konmamalı ve sicim olan yerler tutkal ile doldurulduktan sonra tutkal sürülmelidir.

Resim 3.3: Çentik açılmış bir kâğıt bloğuna sicim takılması

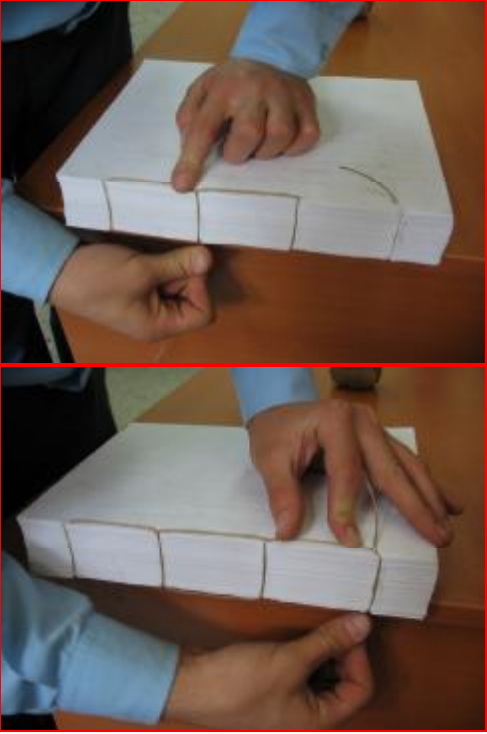

UYGULAMA FAALİYETİ

Çentik açılarak iç blok birleştirme

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>Kâğıt bloğunu toplayınız.</p> 	<ul style="list-style-type: none">Ø Ellerinizi yıkayınız.Ø Temiz bir masa bulunuz.Ø Kâğıtları pozasında düzgün olarak toplayınız.
<p>Ø Kâğıt bloğunda kesilecek yerleri testere ile işaretleyiniz.</p>	<p>Ø Kâğıt bloğunun bozulmamasına dikkat ediniz.</p>
<p>Ø Kâğıt bloğunu testere ile 45 dedecelik açı ile kesiniz.</p> 	<ul style="list-style-type: none">Ø Testereyi 45 derece açı ile tutunuz.Ø Testereleler aşağıya çekildiğinde keser, buna dikkat ederek kesim işlemini yapınız.Ø Kâğıt bloğunun sırtından en fazla 3 mm kesiniz.Ø Sicim girecek genişlikte kesmeye dikkat ediniz.Ø Kesilen yerlerin hep aynı genişlikte ve derinlikte olmasına dikkat ediniz.Ø Kâğıt bloğunu sıkı tutunuz.
<p>Ø Sırtı 45derece kesilmiş kâğıt bloğunu toplayınız.</p> 	<p>Ø Toplanan kâğıt bloğunu masa kenarına düzgün olacak bir biçimde koyunuz.</p>

Ø Sırta geçirilecek sicimi alt üst tekniğine göre sırta sarınız.

	
<p>Ø Sicim geçirilmiş Kâğıt bloğunu tutkallayınız.</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Ø Tutkal kabını ve fırçasını hazırlayınız. Ø Kâğıt bloğunun üzerine, kaymaması için ağırlık koyunuz. Ø Tutkalı önce sicim olan yerlere sürünüz. Ø Daha sonra tutkalı ortadan kenarlara doğru kâğıt bloğuna yedirerek sürünüz. Ø Tutkalı üzerinize ve yerlere damlatmayınız. Ø İş önlüğü giyiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER

Boşluk Doldurma Testi

1. Çentik açarak iç blok birleştirmede çentik açılma açısı derece olmalıdır.
2. Açılan çentiklerin bakması gerekir.
3. Açılan çentiklerin içine sarılan ipedenir.
4. Kesim ve sarım işlemleri sırasında kağıt bloğunun kaymaması için bağlanmalıdır.
5. Kağıt bloğuna en son olarak yapılan işleme..... denir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz.

Ölçme sorularındaki yanlış cevaplarınızı tekrar ederek, araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayınız

PERFORMANS DEĞERLENDİRME

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız becerileri aşağıdaki tablo doğrultusunda ölçünüz.

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	EVET	HAYIR
Kağıt bloğunu 45 derece açı ile istenilen derinlikte testere yardımı ile kestiniz mi?		
Kağıt bloğunu kaymaması için üzerine ağırlık koydunuz mu?		
Kağıt bloğunun sırtına sicimi düzgün bir biçimde sardınız mı?		
Kağıt bloğunu sırtına sicimlerin içine işleyecek biçimde tutkal sürdünüz mü?		

DEĞERLENDİRME

Faaliyet değerlendirmeniz sonucunda hayır cevaplarınızla ilgili işlemleri tekrar ediniz. Tüm işlemleri başarıyla tamamladıysanız bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-4

AMAÇ

Uygun ortam sağlandığında bir hizada ve sıkı dikilmiş blok tel dikiş yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ø Çevrenizdeki cilt atölyelerine gezerek tel dikiş yapılan işleri araştırınız.
- Ø Hangi tel dikiş makinelerini kullanıyorlar, bakınız.
- Ø Ne tür tel kullanıyorlar, araştırınız.
- Ø Hangi işe ne tür tel dikiş yöntemi uyguluyorlar, araştırınız.

4. TEL DİKİŞ MAKİNELERİ

4.1. Tel Zımbalar ve Tel Zimba Makineleri

Ø Tel Zimba

Kâğıtları birbirine tutturmaya yarayan teli basan araca denir.

Ø Kollu Manuel Tel Zimba Makineleri

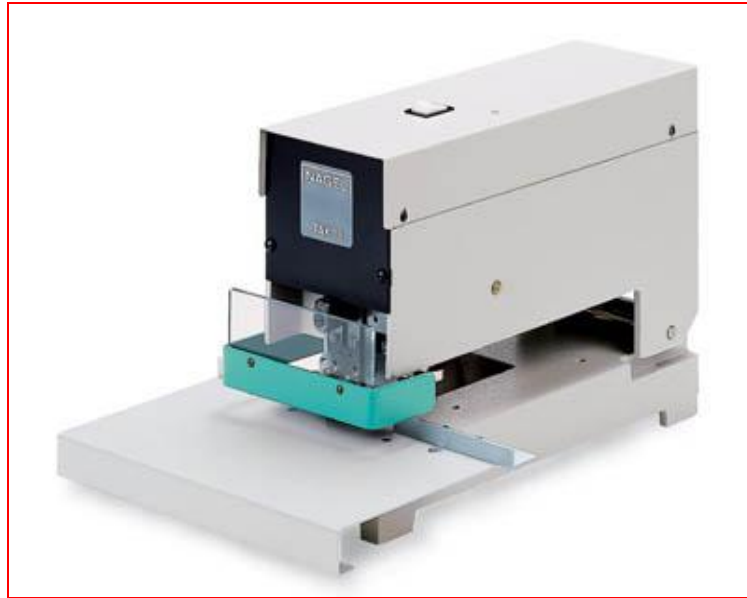
Küçük çaplı işleri yapabilecek, büroda kullanılan, el ile çalışan, 10 kâğıttan fazla dikiş yapamayan, adına tel zimba denilen aletlerdir. Belli sayıda, blok halinde hazırlanmış telleri vardır. Bu teller, tel zimba aletine konularak dikiş yapılır. Aynı yöntemle çalışan fakat daha fazla sayıda kâğıt bloğunu dikebilen kollu tel zımbalar da mevcuttur. 100 kâğıda kadar dikebilen modelleri vardır.

Resim 4.1: Kollu tel zımba makineleri

Ø Motorlu Tel Zımba Makineleri

Zımba teli ile çalışan motorlu zımba makinelerine denir. Yarı profesyonel makinelerdir. Kolla yapılan zımba şerhlerinden daha seri üretim yapar, kol gücü gerektirmez. Pedal veya düğmeye basılarak çalışır, seri ve rahat kullanımlı makinelerdir. Kolla basılan makinelerden daha kalın kâğıt bloğu dikebilme özelliği vardır. Omega, düz ve sırttan(sermer) dikişler için aparatları vardır. Kullanımı kolay, pratik makinelerdir. Kullanım yerine göre birden fazla zımba kafası eklenerek ikili veya dördü zımbayı aynı anda basabilen makineler de mevcuttur. Üzerinde iki zımba teli olan bir dergiye, tek kafalı bir zımba makinesinde iki sefer zımba basılması gerekirken; iki kafalı bir zımba makinesinde bir defada basılması yeterlidir. Bu, çok iş olan işletmelerde zamandan kazandırdığı için önemlidir.

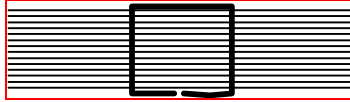
Resim 4.2: Tek kafalı motorlu bir tel zımba makinesi

Resim 4.3: İki kafalı bir tel zımba makinesi

4.2. Tel Dikişle Birleştirilecek İşler

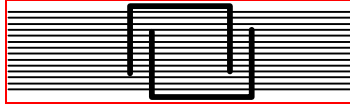
Kâğıt bloklarını birleştirme yöntemlerinden biri de tel ile birleştirmedir. Günlük elimize geçen dergi, broşür, kitapçık, koçan işi olarak tabir ettiğimiz fatura, irsaliye, makbuz gibi işlerde tel dikiş kullanılmaktadır. Dikiş kolaylığı ve pratikliği sayesinde az zamanda çok kâğıt bloğunun birleştirilmesi mümkündür. Yalnız ciltleme kolaylığı yanında, telin rutubetten küflenmesi sonucunda kitap cildine zarar vermesi söz konusudur. Bunun için uzun vadede kullanılacak ansiklopedi ve kitaplar için değil, kısa sürede tüketilecek koçanlar veya haftalık dergiler gibi işler için idealdir.

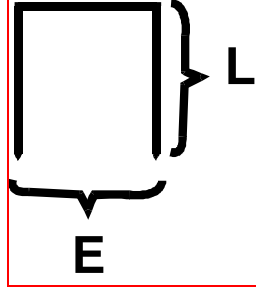
Şekil 4.1: Zımba teli yüksekliğinin doğru seçimi sonucu doğru uygulama

Şekil 4.2: Zımba telinin yüksekliğinin fazla olması sonucu yanlış uygulama

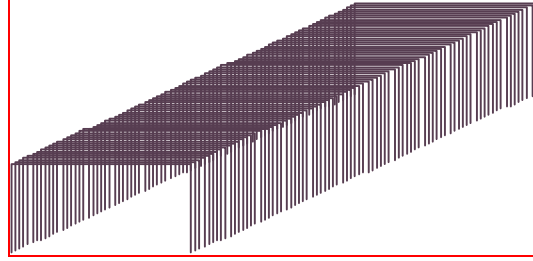
Şekil 4.3: Zımba telinin yüksekliğinin yetmediği zamanlarda doğru uygulama

Şekil 4.4: Bir tek zımba teli

E: Zımba teli dış genişliği

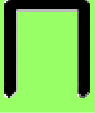
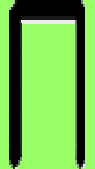

L: Zımba teli ayak uzunluğu

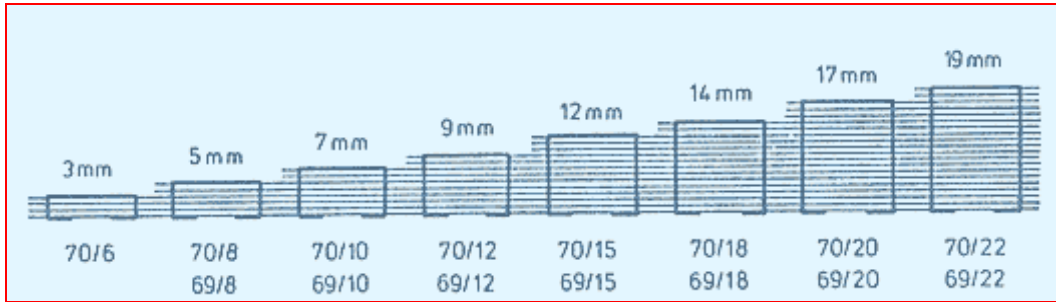

Şekil 4.5: Çoklu zımba teli

4.3. Dikiş Teli Çeşitleri ve Ölçüleri

Ürünün Resmi	Seri Numarası	Zımba Dış Genişliği "E"	Kullandığı Tel Çapı	Kullanım Alanları
	24 Omega-Çengelli	12,8	0,57	Delgeçsiz dosyalama yapmak için sırt dikiş teli
	26 Omega-Çengelli	12,8	0,50	
	50/6	13,2	0,75	Matbaalarda çoklu kağıt blok ve sırt dikişi için
	50/8	13,2	0,75	

	50/10	13,2	0,75	
	50/12	13,2	0,75	
	50/15	13,2	0,75	
	50/18	13,2	0,75	
	50/20	13,2	0,75	

Şekil 4.5: Zimba teli ölçü örnekleri

4.4. Forma Tel Dikişi

Forma veya fasiküllerde sayfa sayısı fazla olmadığı için sırttan dikiş yapılır. Dikiş makinesi semer biçimine getirilerek formanın sırt kısmından dikiş yapılır. Sırttan dikilen işler kolay açılır ve rahat çalışır. İç içe geçmeli montaj yapılmış 2 ile 5 formaya kadar, 80gr/cm² kâğıtların sırttan dikilmesi uygundur. Fakat daha kalın gramajlı ve fazla formalı işlerin sırttan dikilmesi uygun olmaz. Bu tür işler için blok tel dikiş yöntemi daha uygun olacaktır.

4.5. Blok Tel Dikiş

Blok tel dikişte toplanan tek tek sayfalar üst kısımdan tel ile dikilir. Örnek olarak koçan işlerinde blok tel dikiş yöntemi kullanılmaktadır. Koçan işinde (fatura, irsaliye vb.) harman yapıldıktan sonra kâğıt bloğu toplanır ve perforaj yapılmış yerin sırta yakın olan yerinden zımba ile birleştirilir.

Resim 4.4: Semer biçiminde ayarlanmış forma dikişi yapan bir pedal basmalı tel zımba makinesi

UYGULAMA FAALİYETİ

Blok tel dikiş

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>Ø Dikilecek kâğıt bloğunu toplayınız.</p> 	<p>Ø Kâğıtları toplamadan önce masayı temizleyiniz.</p> <p>Ø Kâğıt bloğunu pozasından toplayınız.</p>
<p>Ø Tel dikiş makinesine zımba teli koyunuz</p> 	<p>Ø Kâğıt bloğunun sırtını ölçerek kaç cm olduğunu tespit ediniz.</p> <p>Ø Konulacak zımba teli kâğıt bloğunun kalınlığına uygun olmalıdır.</p> <p>Ø Zımba basıldığında alt katlama telleri düzgün basılmış olmalıdır.</p>
<p>Ø Kâğıt bloğunun zımba teli gelecek yerini makinenin pozasından ayarlayınız.</p>	<p>Ø Kâğıt bloğunun neresinden tel dikiş yapılacaksa önce orayı işaretleyiniz.</p> <p>Ø Zımba tellerinin yerini</p>

	<p>belirlerken sırttan ağızdan baş ve etekten kesim yapılacak payları hesap ederek işaretleyiniz. Aksi halde tel dikiş yapılan yerler daha sonra kâğıt kesme makinesinde kesilebilir.</p>
<p>Ø Kâğıt bloğunu dikiş.</p> 	<p>Ø Kâğıt bloğunu dikerken kaydırmayınız.</p> <p>Ø Kâğıt bloğunu pozaya dayayınız.</p> <p>Ø Kâğıt bloğunu işaretli yerden dikiş.</p> <p>Ø Kâğıt bloğunun arkasında tel tam kapanmamış veya bükülmemiş ise çekiç ile bükülmesini sağlayınız.</p>

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER

Boşluk Doldurma Testi

1. Kâğıtları birbirine tutturmaya yarayan teli basan araca denir.
2. Forma halindeki işlerin dikilmesi yönteminedenir.
3. Tek tek sayfaların dikilme yöntemine..... denir.
4. Tel dikiş yapılırken makineye konulacak tel dikişin özelliği göre ayarlanır.
5. Dosyaların klasöre girmesi için üretilmiş dikiş teline denir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı modül sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz.

Ölçme sorularındaki yanlış cevaplarınızı tekrar ederek, araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayınız.

PERFORMANS DEĞERLENDİRME

Öğrenme faaliyetinde kazandığınız becerileri aşağıdaki tablo doğrultusunda ölçünüz.

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	EVET	HAYIR
Kağıt bloğunu düzgün biçimde topladınız mı?		
Dikiş gelecek yerleri işaretlediniz mi?		
Dikiş telini kağıt bloğu kalınlığına göre belirlediniz mi?		
Seçilen zımba telini makineye taktınız mı?		
Tel dikiş makinesinin pozasını ayarladınız mı?		
Kağıt bloğunu düzgün biçimde koyup diktiniz mi?		
Tel bükülmüş ise çekiç ile düzelttiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Faaliyet değerlendirmeniz sonucunda cevabı hayır olan işlemleri tekrar ediniz. Tüm işlemleri başarıyla tamamladıysanız bir sonraki faaliyete geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

PERFORMANS TESTİ (YETERLİK ÖLÇME)

Modül ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki kriterlere göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ	EVET	HAYIR
İplik dikiş için		
İşe uygun iplik dikiş tezgahı seçtiniz mi?		
Gergi ipini forma boyu hesaplamasına göre gergin bir biçimde yerleştirdiniz mi?		
Varsa fasiküllerin tellerini söküp kapaklarını çıkarttınız mı?		
Formaları sıraya sokup preslediniz mi?		
İşe uygun ip seçtiniz mi?		
Formaları ölçüye göre sırttan işaretleyip testere ile sicim geçecek kadar kestiniz mi?		
Formaları sondan başlayarak dikiş tekniğine göre gergin ve sırası ile diktiniz mi?		
Dikilmiş kitap bloğunu tezgahtan çıkardınız mı?		
Gergi ipini 2cm fazla kestiniz mi?		
Düzgün olarak presleyip sırtı tutkalladınız mı?		
Saplama iplik dikiş		
Kâğıt bloğunu pozasına göre topladınız mı?		
Kâğıt bloğunun delinecek yerini işaretlediniz mi?		
Kâğıt bloğunun delinecek yerlerine göre matkabın pozasını ayarladınız mı?		
Kâğıt bloğunu hiç kaydırmadan istenilen yerlerden deldiniz mi?		
Delinen kâğıt bloğuna istenilen iplik geçirme yöntemine göre ipi geçirip sıkıca bağladınız mı?		
Kâğıt bloğunu yöntemine göre tutkallayıp düzgün bir biçimde kurması için preslediniz mi?		

Çentik açarak iç blok birleştirme		
Kağıt bloğunu 45 derece açı ile istenilen derinlikte testere yardımı ile kestiniz mi?		
Kaymaması için kağıt bloğunun üzerine ağırlık koydunuz mu?		
Kağıt bloğunun sırtına sicimi düzgün bir biçimde sardınız mı?		
Kağıt bloğunun sırtına sicimlerin içine işleyecek biçimde tutkal sürdünüz mü?		
Tel dikiş		
Kağıt bloğunu düzgün biçimde topladınız mı?		
Dikiş gelecek yerleri işaretlediniz mi?		
Dikiş telini kağıt bloğu kalınlığına göre belirlediniz mi?		
Seçilen zımba telini makineye taktınız mı?		
Tel dikiş makinesinin pozasını ayarladınız mı?		
Kağıt bloğunu düzgün biçimde koyup diktiniz mi?		
Tel bükülmüş ise çekiç ile düzelttiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Faaliyet değerlendirmeniz sonucunda hayırı işaretlediğiniz işlemleri tekrar ediniz. Tüm işlemleri başarıyla tamamladıysanız bir sonraki faaliyete geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 1 CEVAP ANAHTARI

1	Sicim- ekstrafor
2	Sicim
3	Ekstrafor
4	Kağıt presine
5	İpek ip

ÖĞRENME FAALİYETİ 2 CEVAP ANAHTARI

1	Saplamalı dikiş
2	Kağıt matkabı
3	HD(High density)
4	Teflon
5	Pozasına

ÖĞRENME FAALİYETİ 3 CEVAP ANAHTARI

1	45
2	İç içe
3	sicim
4	Kağıt presine
5	Tutkallama

ÖĞRENME FAALİYETİ 4 CEVAP ANAHTARI

1	Tel zımba
2	Forma tel dikiş
3	Blok tel dikiş
4	Kâğıt bloğunun kalınlığına
5	Omega

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

Ø www.matbaaturk.org, İnternette Matbaa Eğitime Dair Her Şey

KAYNAKÇA

- Ø AYTAN, Dündar, **Ciltleme ve Serigrafi İş ve İşlem Yaprakları I. II. III. Sınıf**, Ankara,1991
- Ø www.muro.co.uk/.../Citoborma_111_Paper_Drill.jpg
- Ø www-personal.umich.edu/.../thumbs/press02.jpg
- Ø [www.business-supply.com/ product_images/image/...](http://www.business-supply.com/product_images/image/...)
- Ø www.bewerbungsmappen.de/.../etona260.jpg
- Ø [www.elcompas.com/ images/E-160. jpg](http://www.elcompas.com/images/E-160.jpg)
- Ø [www.officemuseum.com/ IMagesWWW/1900_Sun_Stapl...](http://www.officemuseum.com/IMagesWWW/1900_Sun_Stapl...)